

16 september 2020

Privatekonomi

Sparbarometer kvartal 2 2020

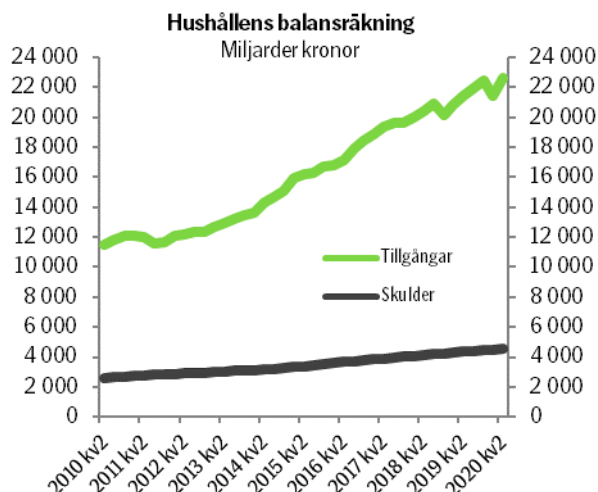
SEB

Sammanfattning

Hushållens förmögenhet återhämtar sig rekordsnabbt till ny toppnotering

- Hushållens tillgångar ökade med 1 198 miljarder kronor till 22 600 miljarder kronor
- Aktietillgångarna steg med 761 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 65 miljarder kronor till 4 576 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar steg med 1 132 miljarder kronor (+6,7 procent)

Coronakrisen fördjupades under det andra kvartalet med en kraftigt stigande arbetslöshet och fallande tillväxt. Under samma period uppvisade de finansiella marknaderna en rejäl återhämtning efter första kvartalets dramatiska fall. Kombinationen av starka börser och en stadig bostadsmarknad påverkade stora delar av hushållens tillgångssida. Under andra kvartalet ökade **hushållens samlade förmögenhet med nästan 1 200 miljarder kronor till 22 600 miljarder kronor**. Förmögenhetsökningen är den största som uppmäts i Sparbarometerens historia och motsvarar nästan en fjärdedel av Sveriges BNP. Fastighetstillgångarna steg med 226 miljarder kronor vilket motsvarar en uppgång med 2,2 procent. Räntetillgångarna nådde en ny toppnotering efter att ha stigit med 210 miljarder, vilket är en uppgång med 4,9 procent. Aktietillgångarna ökade med 761 miljarder kronor (+11,2 procent). **Sammantaget innebär det att första kvartalets dramatiska nedgång är mer än återhämtad och hushållens samlade förmögenhet har, trots Coronakrisen, klarat sig väl under årets första halvår.**

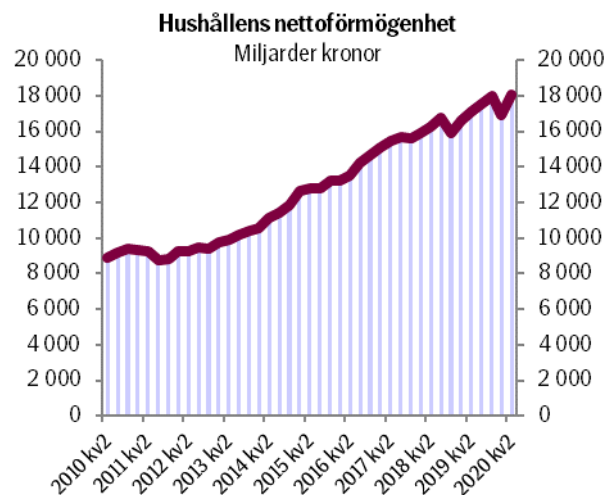

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. Den enskilt största tillgången, **bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten**. Det innebär att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet. För det andra kvartalet 2020 var det dock i

första hand förändringen av värdet på aktietillgångarna som gjorde att de sammantagna tillgångarna ökade.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga** under det andra kvartalet. Skulderna steg med 65 miljarder kronor, motsvarande en ökning med 1,4 procent. Det är en högre ökningstakt jämfört med föregående kvartal men fortfarande under sitt historiska snitt på 1,7 procent. De aggregerade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens historia. Vid utgången av andra kvartalet uppgick de till **4 576 miljarder kronor, vilket är en ny rekordnivå**. Den årliga ökningstakten fortsätter att stiga sen botten i mitten av 2019.

Trots stigande hushållsskulder gör tillgångssidans storlek och positiva utveckling att hushållens samlade nettotillgångar, tillgångar minus skulder, ökade kraftigt. **Hushållens nettotillgångar** steg med 6,7 procent och **låg vid utgången av det andra kvartalet på 18 024 miljarder kronor**.

Hushållens nysparande var historiskt högt under andra kvartalet och uppgick till 177 miljarder kronor. Det är 21 miljarder kronor högre än motsvarande kvartal föregående år. Under kvartalet drevs nysparandet till största delen av inlåning (77 miljarder) och tjänstepension (58 miljarder).

Kv2 2020 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	21 403
Förändring räntetillgångar	+210
Förändring aktietillgångar	+761
Förändring fastighetstillgångar	+226
<i>Varav nysparande</i>	+177
Utgående värde	22 600
Skulder	-4 576
Nettotillgångar	18 024

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

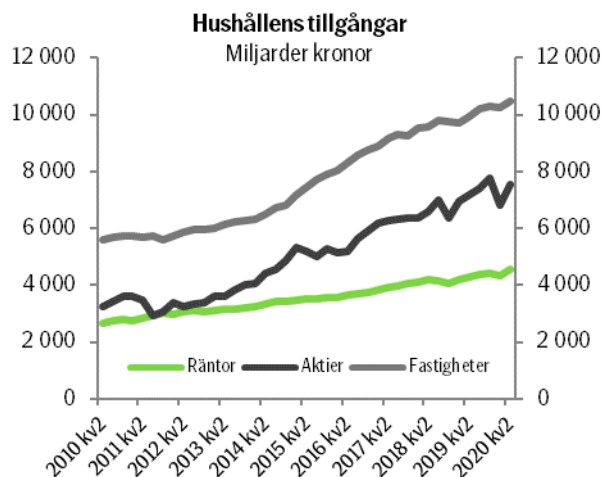
Tillgångar

De finansiella marknaderna fick hushållens tillgångar att stiga kraftigt

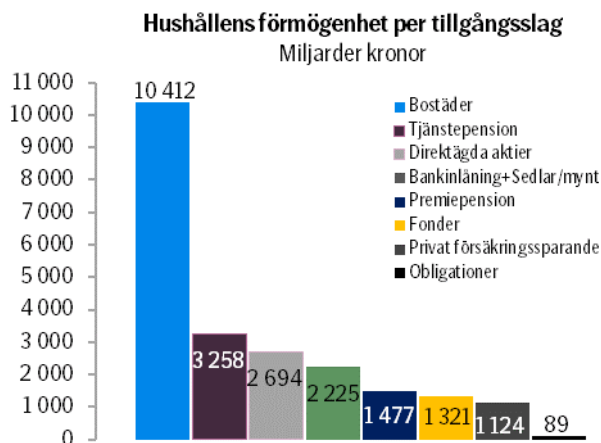
- Hushållens tillgångar ökade med 1 198 miljarder kronor till 22 600 miljarder kronor
- Aktietillgångarna stod för drygt 60 procent av förmögenhetsökningen
- Rekordhøgt nysparande uppgick till 177 miljarder och drevs av sparande på bankkonto och i tjänstepension

Efter första kvartalets dramatiska nedgång återhämtade sig hushållens samlade förmögenhet rejält under våren och nådde vid utgången av andra kvartalet en ny rekordnotering. Tillgångarna ökade med 1 198 miljarder kronor, vilket motsvarar en uppgång på 5,6 procent. Det är den enskilt största uppgången, i absoluta tal, under ett kvartal sedan Sparbarometern startades för nästan 25 år sedan. **Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av andra kvartalet till 22 600 miljarder kronor** och motsvarar mellan 4 och 5 gånger storleken på den svenska ekonomin (BNP 2019). Uppgången beror främst på stigande aktietillgångar (+11,2 procent) som står för ungefär en tredjedel av hushållens förmögenhet. Räntetillgångarna ökade med 4,9 procent men utgör knappt en femtedel av hela förmögenheten och får därmed begränsat genomslag på helheten. Hushållens fastighetstillgångar, som utgör närmare hälften av de samlade tillgångarna, hade likt övriga tillgångsslag ett starkt kvartal med en uppgång på 2,2 procent. Tillgångarna fördelas med 4 542 miljarder kronor i räntetillgångar, 7 564 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 10 494 miljarder kronor i fastigheter.

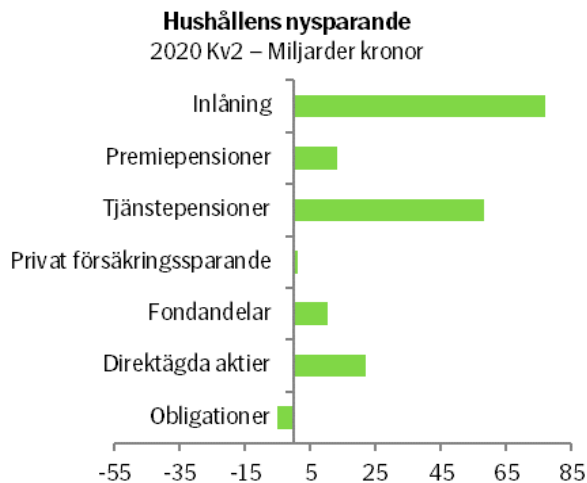
Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, **ökade och uppgick vid utgången av andra kvartalet till 18 024 miljarder kronor**. Kombinationen av en relativt liten och stadigt stigande skuldsida och en exceptionell utveckling på tillgångssidan fick hushållen att återhämta drygt 1 100 miljarder kronor under årets andra kvartal.

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepensioner (3 258 miljarder kronor). Hur hushållens samlade förmögenhet utvecklas över tid drivs därmed till stor del av värdeförändringarna i bostäder.

Hushållens nysparande var 177 miljarder kronor under andra kvartalet. Det är det högsta nysparandet som uppmätts i Sparbarometerens 25-åriga historia och mer än dubbelt så mycket som snittet de senaste 10 åren (80 miljarder kronor). Största nysparandet under kvartalet var på bankkonto (+77 miljarder). Det är den tredje högsta nivån någonsin och en uppgång med 12 miljarder kronor jämfört med motsvarande kvartal förra året. Därefter följer tjänstepension (+58 miljarder), premiepension (+13 miljarder), privat försäkringssparande (+1 miljard), direktägda aktier (+22 miljarder) och obligationer (-5 miljarder). Nysparandet i obligationer var återigen negativt efter att under första kvartalet uppvisat ett positivt nysparande för första gången sedan mitten av 2015.

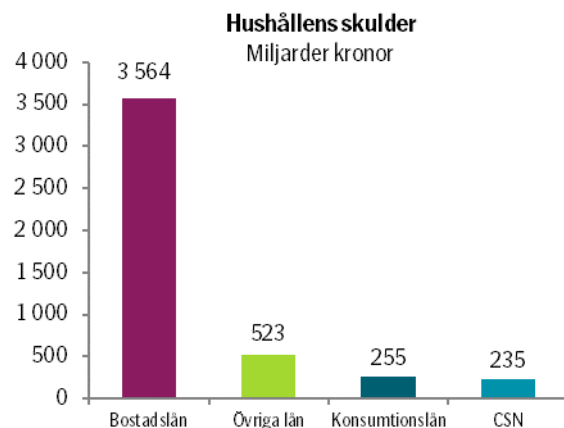
Skulder

Hushållens skulder opåverkade av Coronakrisen och växer till ny rekordnivå

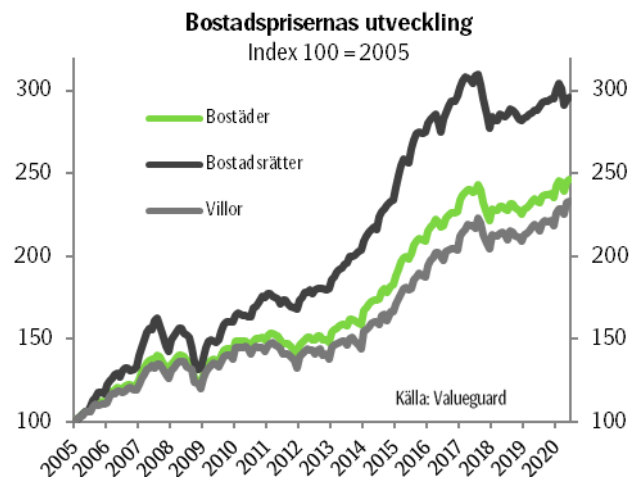
- Skulderna ökade med 1,4 procent under andra kvartalet
- Största ökningen av hushållens bostadslån sedan slutet av 2017
- Konsumtionslånen steg med 1,0 procent
- Hushållens samlade skulder uppgick till 4 576 miljarder kronor

Hushållens samlade skulder ökade med 65 miljarder kronor under kvartalet och uppgick vid utgången av juni till 4 576 miljarder kronor. Till skillnad från hushållens tillgångar så växer skulderna stadigt kvartal efter kvartal och uppgår nu till en ny rekordnivå som nästan motsvarar ett års BNP. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

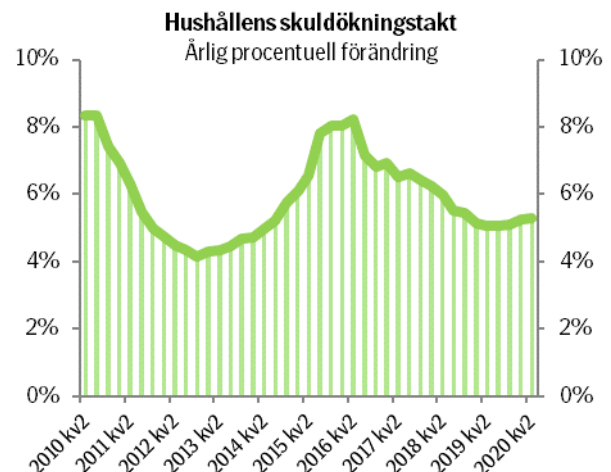
Under det andra kvartalet ökade konsumtionslånen med 2,5 miljarder kronor (1,0 procent). Totalt står konsumtionslånen för knappt 6 procent av hela skuldstocken. Det gör att de, trots stadig ökningstakt, får ett begränsat genomslag på hela skuldstocken, till skillnad från t.ex. hushållens bolåneskulder som står för närmare 80 procent av skuldstocken. Om man istället jämför hushållens konsumtionslån med studieskuldena (hos CSN), som är mer jämförbara i storlek, så har den historiskt högre ökningstakten fått tydligare genomslag. Konsumtionsskuldena har under de senaste åren stigit i betydligt snabbare takt än studieskuldena. Det har lett till att konsumtionslånen överstigit hushållens studielån sedan slutet av 2018. Under det andra kvartalet ökade hushållens studieskulder med ungefär en halv procentenhet. Under samma period växte kategorin övriga lån med 1,4 procent. Övriga lån definieras som utlåning till företagarehushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsätter att växa både på kvartalsbasis (1,6 procent) och på helår (5,6 procent). Ökningen under det andra kvartalet var i paritet med skuldökningstakten i slutet av 2017 då bostadspriserna stod som högst. På årsbasis har ökningstakten vänt upp efter en tydligt nedåtgående trend de senaste fyra åren. Bostadslånen utgör nästan 80 procent av hela skuldstocken. Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutveckling det senaste decenniet. Bostadslånen är också den enda skuldkategorin som aldrig minskat under Sparbarometerens 25 år långa historia. Under 2020 har bostadspriserna, trots svagare konjunktur till följd av coronapandemin, fortsatt att stiga stadigt. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder både sker till högre priser och till högre belåningsgrader.

Hushållens skuldökningstakt, som årlig procentuell förändring, ökade för fjärde kvartalet i rad och ligger nu 5,3 procent. Den kvartalsvisa ökningstakten på 1,4 procent för andra kvartalet är 0,2 procentenheter högre än föregående kvartal. Sammantaget innebär det att hushållens skulder fortsätter att stiga och ökningstakten återigen börjar vända upp.

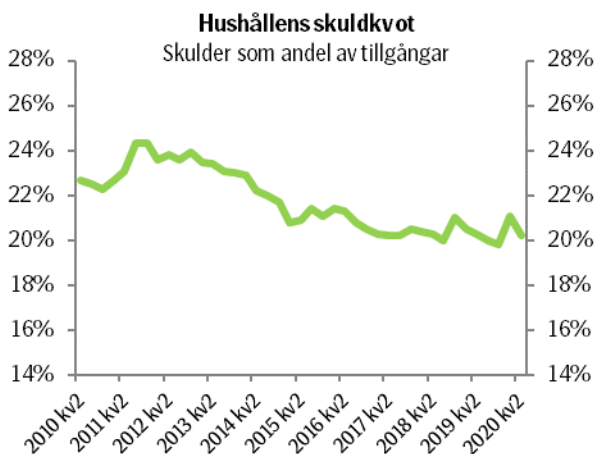

Skuldkvot

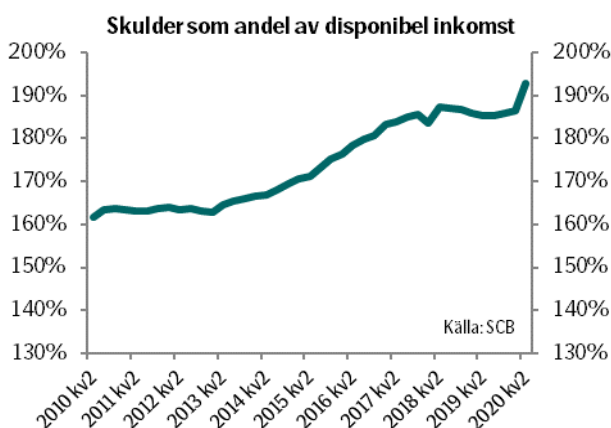
Coronakrisen får tudelad effekt på hushållens skuldkvot

- Skuldkvoten faller till 20,3 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst ökar till en historisk toppnotering
- Räntekvoten planar ut strax under 4 procent under andra kvartalet

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade under det andra kvartalet till 20,3 procent (-0,8 procentenheter). Skulderna ökade under kvartalet med 1,4 procent (+65 miljarder), vilket är en högre ökningstakt än under föregående kvartal (1,2 procent). Nedgången i hushållens skuldkvot kan framförallt förklaras av en kraftig förmögenhetsökning driven av en stark återhämtning på de finansiella marknaderna under andra kvartalet. Tillgångsökningen (+ 1 198 miljarder) motsvarar nästan 20 gånger skuldökningen.

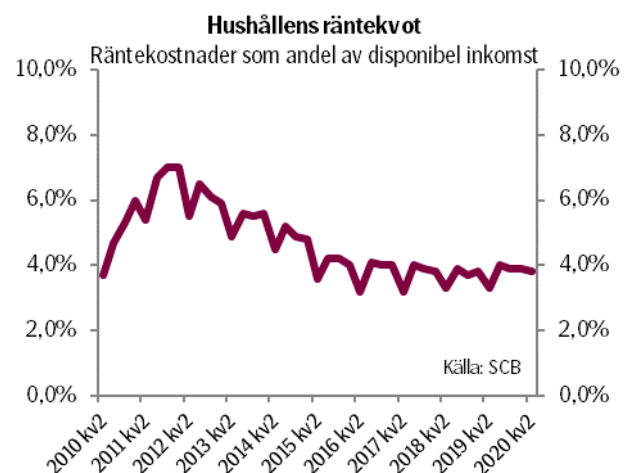

Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst så har den ökat dramatiskt under andra kvartalet. Den nya rekordnoteringen på nästan 193 procent kan i huvudsak förklaras av en kraftigt minskad disponibel inkomst till följd av coronapandemin. Under den pågående krisen har hushållens inkomster påverkats av bland annat minskade kapitalinkomster i form av uteblivna utdelningar.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Under det andra kvartalet påverkar Coronakrisen båda kvoterna, fast i olika riktningar. Skulder i relation till tillgångar gränsar till rekordlåga nivåer efter en kraftigt stigande förmögenhetssida medan skulderna i relation till disponibla inkomster når en ny toppnotering efter kraftigt fallande inkomster. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men analysen av hushållens skuldsättning blir inte komplett utan att både tillgångssidan och inkomster inkluderas. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man gör en analys av hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Räntekvoten minskade med 0,1 procentenhet under det andra kvartalet (3,8 procent) jämfört med föregående kvartal. Måttet är ofta säsongsbetonat och jämfört med motsvarande kvartal föregående år har den ökat marginellt, med 0,5 procentenheter. Trenden är nedåtgående sedan slutet av 2011. Men under de senaste 4–5 åren har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med perioden som Riksbanken hade minusränta. Reporäntan är vid utgången av andra kvartalet noll procent och det mesta tyder nu på att Riksbanken kommer att hålla reporäntan oförändrad under en lång period framöver. Om och hur den pågående coronapandemin får genomslag på en redan låg räntekvot blir en fråga att följa noga i kommande redovisningar av Sparbarometern.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Valueguard

Denna rapport publicerades 16 september 2020

Jens Magnusson

Privatekonom
070-210 22 67

Susanne Eliasson

Privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Américo Fernández

Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 45 64

Frank Hojem

Presskontakt
070-763 99 47

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna